

वा० रा०

॥ ५८ ॥

एवंवचनमुक्तः भर्तृशुश्रूषाङ्गीकारवचनमुक्तः श्रावितः ॥ १५ ॥ उभयोस्तद्वचनावश्यकर्तव्यत्वे हेतुर्भर्तागुरुरिति च यथायोगं ॥ १६ ॥ पितृवाक्यकरणानंतरं त्वच्छुश्रूषापि कार्येत्याह ॥ इमानीति ॥ विहृत्येत्यनेन वनवासस्य मृगयावल्लीलात्वं दर्शितं ॥ वचनेस्थास्यामि वचनमनुष्ठास्यामि ॥ १७ ॥ एवमुक्ता पुत्रेणेति शेषः ॥ १८ ॥ अङ्गीकृत भर्तृसेवापि सपत्नीदुःखस्मरणात्पुनः रामानुगमनमभिलषति ॥ आसामित्यादि ॥ वन्यां वनेभवां ॥ १९ ॥ यदि ते इत्याद्यर्थपूर्वान्वयि ॥ तां तथारुदतीं दृष्ट्वापि स्वयमरुदन्

एवमुक्तस्तु वचनं रामो धर्मभृतां वरः ॥ भूयस्तामब्रवीद्वाक्यं मातरं भृशदुःखितां ॥ १५ ॥ मया चैव भवत्याचकर्तव्यं वचनं पितुः ॥ राजा भर्तागुरुः श्रेष्ठः सर्वेषामीश्वरः प्रभुः ॥ १६ ॥ इमानितुमहारण्ये विहृत्य नवपंचच ॥ वर्षाणि परमप्रीत्या स्थास्यामि वचने तव ॥ १७ ॥ एवमुक्ता प्रियं पुत्रं वाप्यपूर्णानना तदा ॥ उवाच परमार्ता तु कौसल्या सुतवत्सला ॥ १८ ॥ आसां रामसपत्नीनां वस्तुं मध्येन मे क्षमं ॥ न यमामपि काकुत्स्थवनं वन्यां मृगीमिव ॥ १९ ॥ यदि ते गमने बुद्धिः कृता पितुरपेक्षया ॥ तां तथारुदतीं रामोऽरुदन् वचनमब्रवीत् ॥ २० ॥ जीवंत्या हि स्त्रिया भर्ता दैवतं प्रभुरेव च ॥ भवत्या मम चैवाद्य राजा प्रभवति प्रभुः ॥ २१ ॥ न त्वनाथा वयं राज्ञा लोकनाथेन धीमता ॥ भरतश्चापि धर्मात्मा सर्वभूतप्रियं वदः ॥ २२ ॥ भवती मनुवर्तत सहि धर्मरतः सदा ॥ यथा मयि तु निष्क्रान्ते पुत्रशोकेन पार्थिवः ॥ २३ ॥ श्रमं नावाप्नुयात् किंचिदप्रमत्ता तथा कुरु ॥ दारुणश्चाप्ययं शोको यथैनं न विनाशयेत् ॥ २४ ॥

वचोब्रवीत् ॥ रोदने कातर्यप्रगटनेन मातुः पुनरप्यनु

गमनप्रत्याशाप्रसंगात् ॥ २० ॥ प्रभवति ॥ दंडादौ समर्थो भवति ॥ २१ ॥ धीमतेति ॥ सनाथा इति शेषः ॥ अथ सपत्नीमध्यवासो दुष्कर इत्यत्र परिहारमाह भरत इति ॥ २२ ॥ भवतीमिति अतः कैकेयीकोपो अकिंचित्कर इति भावः ॥ यथा मयि निष्क्रान्ते श्रमं नाप्नुयात् तथा कुरु ॥ यथाचैनं राजानं शोको न विनाशयेत् तथाच कुरु ॥ २३ ॥ २४ ॥

अ० कां०

॥ ५८ ॥